

Узагальнення практики розгляду справ, що виникають із земельних правовідносин за 2018 рік

Протягом 2018 року у провадженні Добровеличківського районного суду Кіровоградської області перебувало 65 цивільних справ у спорах, що виникають із земельних правовідносин, з яких 36 справ надійшли у звітному періоді. У звітному періоді розглянуто 61 справу, з яких: у 50 справах ухвалено остаточне рішення; по 1 справі закрито провадження; у 9 справах позови були залишені без розгляду; 5 справ передано до іншого суду за належністю.

У звітному періоді в провадженні Добровеличківського районного суду Кіровоградської області розглядались такі категорії справ у сфері земельних правовідносин: про визнання додаткової угоди до договору оренди земельної ділянки недійсною; зобов'язання повернути земельну ділянку та стягнення заподіяних збитків; про визнання договору оренди землі поновленим; про скасування правового акта індивідуальної дії та визнання недійсним державного акта на право приватної власності на землю; про зобов'язання відповідача вчинити певні дії; про визнання права власності на земельну частку (пай) та зобов'язання виділити земельну ділянку (пай); про усунення перешкод у користуванні земельною ділянкою; про визнання недійсним додаткової угоди до договору оренди землі.

Під час проведення узагальнення з'ясовано, що протягом 2018 року у цивільних справах, що виникають із земельних правовідносин, позови пред'явлені до районного суду у відповідності до вимог ст. 30 ЦПК України, тобто за місцезнаходженням земельної ділянки (виключна підсудність).

Під час проведення узагальнення з'ясовано, що розгляд справ пов'язаних із земельними правовідносинами здебільшого вирішуються із дотриманням встановлених законодавством термінів. Водночас є справи, в яких мали місце неодноразові випадки відкладень судових засідань та оголошення перерв у судових засіданнях, що зумовлювало затягування строків розгляду судових справ. Здебільшого причинами таких відкладень неявка сторін та потреба витребувати певні докази для всебічного розгляду справи.

Також потрібно акцентувати, що під час розгляду судом спорів у сфері земельних правовідносин, судді районного суду здебільшого дотримувались вимог процесуального законодавства на стадії прийняття позовних заяв та підготовки справ до розгляду, перевіряли відповідність заяв вимогам 175, 176, 177 ЦПК України.

Результати узагальнення свідчать, що судді районного суду при розгляді спорів, що виникають із земельних правовідносин в достатній мірі досліджували обставини справ виходячи із принципу всебічності та повноти судового розгляду. Під час розгляду справ, що виникають із земельних правовідносин за 2018 рік, судді Добровеличківського районного суду Кіровоградської області застосовували положення Цивільного кодексу України, Земельного кодексу України, Закону України "Про оренду землі", Закону України "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень", Закону України "Про оцінку земель", правовими позиціями Верховного Суду, роз'ясненнями, викладеними у Постановах Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 року № 7 "Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ" від 06.11.2009 року "Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними", тощо. Також у своїх рішеннях суд застосовував і практику Європейського суду з прав людини, а саме: рішення "Пайн Велі Девелопмент ЛТД та інші проти Ірландії" від 29 листопада 1991 року заява № 12742/87, рішення «Руїс Торіа проти Іспанії» (RuizTorija v. Spain) від 9 грудня 1994 року, серія А, № 303А.

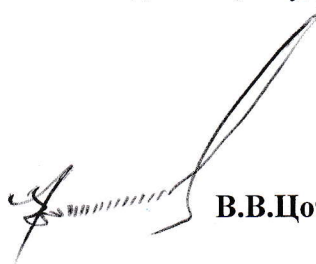
31

Істотних проблемних питань при розгляді цивільних справ, що виникають із земельних правовідносин у суддів Добровеличківського районного суду протягом 2018 року не виникало.

На рішення суду сторонами по справах подавалися апеляційні скарги, які розглядалися в Кропивницькому апеляційному суду за результати розгляду станом на 02.04.2019 року по 9 справам було прийнято рішення, з яких по 8 справам апеляційну скаргу залишено без задоволення, а рішення Добровеличківського районного суду Кіровоградської області без змін. Рішенням Добровеличківського районного суду Кіровоградської області від 05.11.2018 року по справі ЄУН 387/600/18 номер провадження 2/387/330/18 за позовом Особи 4 до ТОВ «Агротех» про визнання додаткової угоди до договору оренди землі недійсною, в позові було відмовлено, на дане рішення було подано апеляційну скаргу, постановою Кропивницького апеляційного суду від 23.01.2019 року вимоги апеляційної скарги ОСОБА 4 задоволено. Рішення Добровеличківського районного суду Кіровоградської області від 05 листопада 2018 року скасовано і ухвалено нове рішення. В задоволенні позову ОСОБА 4 до Товариство з обмеженою відповідальністю «Агротех» про визнання недійсною додаткової угоди до договору оренди землі недійсною відмовлено у зв'язку з недоведеністю. Підставою скасування рішення суду першої інстанції невідповідність критеріям законності, обґрунтованості та справедливості, відповідно до приписів ст. 376 ЦПК України, таке рішення підлягає скасуванню з ухваленням нового рішення про відмову в задоволенні позову.

Отже, оглянувши судові справи щодо спорів, які виникають із земельних правовідносин за 2018 рік, суддями районного суду добросовісно розглядалися справи, а випадки скасування вищими інстанціями судового рішення Добровеличківського районного суду є поодинокими. Рішення та ухвали суду були обґрунтованими та відповідали вимогам, встановленим ЦПК України. Враховуючи те, що аналізована категорія справ є досить складною та різноманітною за характером позовних вимог, з метою виключення випадків зміни чи скасувань прийнятих рішень, суддям районного суду необхідно детально досліджувати обставини справ, аналізувати законодавство, враховувати та застосовувати роз'яснення Постанов Пленумів Верховного Суду України, Вищого Спеціалізованого Суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ, правові позиції Верховного Суду, міжнародне законодавство, судову практику Європейського суду з прав людини.

Голова Добровеличківського районного суду
Кіровоградської області

В.В.Цоток

Помічник судді
Добровеличківського районного суду
Кіровоградської області

Н.М. Філіпенко